

УДК 633.31.003.13:631.5

Шумський О. В., магістрант

Науковий керівник - **Коваленко В. П.**, доктор. с.-г. наук, професор

Національний університет біоресурсів і природокористування України

kovalenko_v@nubip.edu.ua

ПРОДУКТИВНІСТЬ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Анотація: Охарактеризовано наукові основи формування продуктивності люцерни посівної залежно від технологій вирощування. Описано особливості формування врожайності люцерни посівної залежно від густоти та ширини стояння. Наведено урожайність та кормову якість люцерни посівної при різній густоті та ширині та способах удобрення. Окрім того наведена економічна та енергетична оцінка створення посівних площ із люцерною посівною.

Ключові слова: бобові трави, кормова площа, люцерна посівна, кормовиробництво, густота стояння, врожайність, люцерна жовта

Підвищення ефективності агропромислового виробництва неможливе без розвитку тваринництва і його основи – кормовиробництва. Один з основних шляхів підвищення культури та продуктивності як польового кормовиробництва, так і природних кормових угідь - це удосконалення насінництва багаторічних трав.

Отже, їй належить значна роль у забезпеченні тваринництва високобілковими кормами, що сприяє значному скороченню витрат концентрованих кормів у раціонах тварин.

Важливі наукові розробки з питань розвитку луківництва здійснено відомими вченими Бобер А.Ф , Доспехов Б.А , Жарінов В. І , Зінченко О.І., Лихочвор В.В. та іншими, проте багато питань даної проблеми залишається ще недостатньо вивченими.

В зв'язку з цим особливої актуальності набуває виявлення закономірностей формування врожайності люцерни посівної і розробка ефективних прийомів підвищення її продуктивності на основі удосконалення технологій вирощування.

Метою роботи було проведення агроекономічного аналізу виробничої діяльності СГПП «Рать» Луцького району Волинської області, стану галузі кормовиробництва в господарстві та технології вирощування люцерни посівної на зелений корм та на насіння.

Предметом даної роботи було вивчення та проведення агроєкономічного аналізу галузі кормовиробництва ,зокрема люцерни посівної СГПП «Рать» Луцького району Волинської області.

Для досягнення мети було виокремлено наступні завдання до роботи:

- Дослідити характеристику господарства та його виробничу діяльність за три останні роки
- Запропонувати заходи по збільшенню якості та кількості кормів
- Дослідити вплив густоти стояння на насіннєві якості люцерни
- Охарактеризувати технологію вирощування люцерни посівної

Аналіз формування продуктивних стебел на 1 рослині люцерни синьої виявив, що при збільшенні ширини міжрядь від 15 см до 70 см та густоти стояння з 15 до 30 шт./м² кількість продуктивних стебел на 1 рослині теж збільшувалась.

Густота рослин та різна ширина міжрядь істотно впливали на даний показник структури врожаю, а саме – із збільшенням густоти рослин кількість суцвіть зменшувалась (найменший показник на контролі – 80 шт. на варіанті з шириною міжрядь 70 см та густотою рослин 30 шт./м²).

Маса 1000 насінин люцерни варіювала по роках. В середньому найменша маса 1000 насінин становила 1,45 г з шириною міжрядь 15 см та густотою рослин 15 шт./м², а найбільша – 1,64 г з шириною міжрядь 70 см та густотою рослин 30 шт./м²).

В середньому за роки досліджень найвища фактична врожайність насіння за всіма варіантами досліду становила 2,47 ц/га на останньому варіанті (ширина міжрядь 70 см та густота рослин 30 шт./м²).

Прибуток від реалізації насіння на контролі становив 240 грн., що виразилося у найнижчому рівні рентабельності – 5,1%.

Найвищий рівень рентабельності 42,6% та прибуток 2845грн. – був на варіанті з шириною міжрядь 70 см і густотою – 30 шт. рослин на 1 м². Дещо нижчим показником дохідності вирізнявся варіант з шириною міжрядь 45 см і густотою – 30 шт. рослин на 1 м² і становив – 35,1%.

Виробничі витрати в залежності від варіантів досліду підвищувались як при збільшенні ширини міжрядь, так і при підвищенні густоти стояння рослин.

Список використаних джерел

1. Агроном. / Журнал. - №3(13). - 2006 р. - С. 23-24.
2. Білоножко М.А. Рослинництво: Лабораторний практикум. – С. 205.
3. Білявський Г. О. С. Основи загальної екології / Г. О. Білявський, М. М. Падун, Р. С. Фурдуй. - К.: Либідь. 1995 - 368 с.

4. Біологічне рослинництво: навч. посібник / за ред. О. І. Зінченка. - К.: Вища шк., 1996. - 370с.
5. Бобер А.Ф. Генетико-селекційні дослідження по створенню конкурентноздатних сортів автогамної люцерни / А. Ф. Бобер // Селекція та генетика на межі тисячоліть. – К.: Логос, 2001. – Т. 3. – С. 236-243.
6. Бойко О.В. Механізований догляд за посівами / О.В. Бойко. // Механізація вирощування сільськогосподарських культур. - 2004. - №5. - С.14-17.
7. Боровиков В.П. Статистический анализ и обработка данных в среде Windows / В.П. Боровиков. И.П. Боровиков. - М.: Филин. 1997. - 215 с.
8. Довбня А.В. Охорона праці в Україні. Організація і управління. Нормативно правове забезпечення / А.В. Довбня. - К.: Юрінком, Інтер, 1999. - 400 с.
9. Довідник агронома / за редакцією Л.Л. Зінкевича. - К.: Урожай, 1995. - 184 с.
10. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта / Б.А. Доспехов. – М.: Агропромиздат, 1985. – 351 с.
11. Єрмакова Л.М., Івановська Р.Т., Фурман В.А., Мусієнко Н.М. «Фактори підвищення врожайності та продовження продуктивного довголіття травостою люцерни посівної у Лісостепу України»/ Корми і кормовиробництво.
12. Жарінов В. І. Основні шляхи розвитку насінництва люцерни / В.І. Жарінов // Вісник с.-г. науки. – 1980. – № 11. – С. 30-34.
13. Жатов О.Г. Методичні вказівки для виконання лабораторно-практичних занять з агротехнологій створення та використання кормових угідь для студентів спеціальності 8.130102 "Агрономія" денної та заочної форми навчання / О.Г. Жатов, А.О. Бутенко, Л.Т. Глущенко, З.Я. Дутченко – Суми. – 2009. – 36 с.
14. Закон України «Про охорону праці» / Збірник нормативних документів. - Т. І. - К.: 1995. - 180 с.
15. Зінченко О.І. Кормовиробництво / О.І. Зінченко. – К.: Вища школа, 1999. – С. 121.
16. Зінченко О.І. Польове кормо виробництво / О.І. Зінченко. – К.: Вища школа, 1987. –С. 137.
17. Зінченко О.І. Рослинництво / О.І. Зінченко, В.Н. Салатенко, М.А. Білоножко. - К.: Аграрна освіта, 2001. - 420 с.
18. Злобін Ю.А. Загальна екологія: навч. посібник / Ю.А.Злобін, Н.В. Кочубей. - Суми ВТД. «Університетська книга», 2003. - 416 с.
19. Колошин А. И. Охрана труда / А. И. Колошин. М.: ВО Агропромиздат, 1991. – 303 с.
20. Кисель В.Й. Биологическое земледелие в Украине: проблемы й перспективы /

В.Й. Кисель. - Харьков.: Штрих, 2000.- 162 с.

21. Корсак К.В. Основи екології / К.В. Корсак, О.В. Плахотко. - 2-ге вид. - К.: МАУП, 2000. – С. 45-60.

22. Кравченко М.С. Практикум із землеробства / М.С. Кравченко. - К.: Мета. 2003. - 26 с.

23. Куценко О.М. Агроекологія / О.М. Кузьменко, В.М. Писаренко. - К.: Урожай, 1995. - 250 с.

24. Лихочвор В.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур / В.В. Лихочвор.-Львів.: Афіша, 2004. - 808 с.